

Nyhedsbrev fra Sjældenhedsudvalget

Marts 2021

4. MAR. 2021

[Henrik Haaning Nielsen](#)

Sibirisk krikand, Sneum Engso den 6. juni 2019. Godkendt i Kategori A. Foto: Jens Jørgen Andersen.

Torsdag den 25. februar 2021 afholdt Sjældenhedsudvalget (SU) igen virtuelt møde. I løbet af aftenen blev der taget stilling til følgende bemærkelsesværdige afgørelser.

Antallet af gengangere blandt en række arter dykænder er blevet revideret

Sjældenhedsudvalget (SU) har hidtil haft en konservativ og forsigtig tilgang til forekomtbilledet af en række dykænderarter i Danmark. En del fund været regnet som gengangere, hvis arten blev set på samme – eller en nærliggende lokalitet, selv hvis der var mere end et år mellem observationerne.

Med baggrund i en større viden om dykændernes forekomstbillede (på baggrund af stadig flere danske og udenlandske fund), har SU genvurderet samtlige danske fund af Amerikansk Sortand, Sibirisk Fløjlsand, Halsbåndstroidand og hybrider mellem Halsbåndstroidand og Troidand med henblik på at danne et forhåbentligt mere retvisende forekomstbillede.

Udgangspunktet for revisionen af det danske forekomstbillede er, at hvis der særligt på lokaliteter med god dækning, f.eks. Blåvand og Skagen, er et års pause (eller mere) mellem fund af ovennævnte arter, bliver en ny observation regnet som et nyt fund, med mindre specifikke dragtdetaljer kan afsløre fuglen som en genganger. Andre aspekter som geografisk afstand mellem observationerne, årstid, og hvor længe fuglen opholdt sig på lokaliteten, har også været i betragtning.

SU har endvidere undersøgt arternes gennemsnitsalder i litteraturen, men har ikke brugt det som endeligt kriterium i forhold til at vurdere antallet af danske fund. Det kan f.eks. nævnes, at sortands gennemsnitsalder er angivet til seks år, men at en ringmærket fugl blev helt op til minimum 16 år.

Efter en gennemgang af fundene og en efterfølgende analyse ser forekomstbilledet ud som følger af de forskellige arter/hybrider:

Amerikansk Sortand. Tidligere 19 fund. Nu 30 fund t.o.m. 2019:

Fund	Dato fra	Dato til	Antal	Adfærd	Køn /Alder	Lokalitet
1	26-03-03	30-03-03	1	rast	ad. han	Blåvands Huk
2	27-04-03	07-05-03	1	rast	ad. han	Øster Hedekrog, Samsø
3	03-02-05		1	rast	ad. han	Blåvands Huk
3	18-03-06	26-05-06	1	rast	ad. han	Blåvands Huk
3	30-06-07	01-07-07	1	rast	ad. han	Blåvands Huk
4	30-10-07		1	rast	3K+ han	Syrodde, Læsø
3	10-12-08	12-12-08	1	rast	ad. han	Blåvands Huk
5	27-12-08	03-03-09	1	rast	ad. han	Melby Overdrev, Liseleje
6	11-04-09	12-04-09	1	rast	ad. han	Jegens Odde, Læsø
6	16-04-09		1	rast	3K+ han	Danzingmand, Læsø

3	18-09-09	17-10-09	1	rast	ad. han	Blåvands Huk
6	28-12-09		1	rast	ad. han	Syrodde, Læsø
5	12-03-10	02-04-10	1	rast	ad. han	Asserbo Strand
3	17-10-10	12-12-10	1	rast	ad. han	Blåvands Huk
7	04-01-11	05-01-11	1	rast	ad. han	Røsnæs
3	09-02-11	06-03-11	1	rast	ad. han	Blåvands Huk
5	26-02-11	24-04-11	1	rast	ad. han	Asserbo Strand
8	09-04-11	22-04-11	1	rast	ad. han	Grenen, Skagen
9	08-05-11	09-05-11	1	rast	ad. han	Lakolk Strand, Rømø
3	15-09-11	16-09-11	1	rast	ad. han	Blåvands Huk
8	17-09-11	22-09-11	1	rast	ad. han	Grenen, Skagen
10	16-10-11		1	rast	ad. han	Storedal, Læsø
9	14-01-12		1	rast	ad. han	Lakolk Strand, Rømø
11	20-01-12	23-01-12	1	rast	ad. han	Ordrup Næs, Asnæs
5	03-03-12	23-03-12	1	rast	ad. han	Asserbo Strand
8	20-09-12	12-10-12	1	rast	ad. han	Grenen, Skagen
12	20-01-13		1	rast	ad. han	Røsnæs
13	20-01-13	21-01-13	1	rast	ad. han	Øster Hurup Havn
14	28-01-13	07-03-13	1	rast	ad. han	Blåvands Huk
5	02-02-13	16-03-13	1	rast	ad. han	Asserbo Strand
15	12-02-13		1	rast	ad. han	Blåvands Huk
14/15	02-11-13		1	rast	ad. han	Blåvands Huk
5	25-12-13	30-12-13	1	rast	ad. han	Asserbo Strand
5	01-01-14	11-03-14	1	rast	ad. han	Asserbo Strand

16	06-05-14	14-06-14	1	rast	ad. han	Ejstrup Strand/Tranum Strand
14/15/17	13-10-14		3	rast	ad. han	Blåvands Huk
14/15/17	14-10-14	16-10-14	2	rast	ad. han	Blåvands Huk
14/15/17	17-10-14	21-11-14	1	rast	ad. han	Blåvands Huk
5	26-10-14	14-12-14	1	rast	ad. han	Asserbo Strand
16	11-11-14		1	rast	ad. han	Ejstrup Strand/Tranum Strand
14/15/17	17-01-15	22-03-15	1	rast	3K+ han	Blåvands Huk
5	25-01-15	06-04-15	1	rast	3K+ han	Asserbo Strand
14/15/17	10-10-15	13-11-15	1	rast	3K+ han	Blåvands Huk
5	14-11-15	31-12-15	1	rast	3K+ han	Asserbo Strand
5	05-01-16	16-03-16	1	rast	3K+ han	Asserbo Strand
14/15/17	14-01-16	26-01-16	1	rast	3K+ han	Hvidbjerg Strand
18	28-02-16	04-03-16	1	rast	3K+ han	Hou Havn
16	29-04-16	20-05-16	1	rast	3K+ han	Ejstrup Strand/Tranum Strand
19	25-09-16	19-10-16	1	rast	2K+ han	Uggerby Strand
14/15/17	30-09-16	23-10-16	1	rast	2K+ han	Blåvands Huk
14/15/17	21-01-17		1	rast	3K+ han	Blåvands Huk
14/15/17	27-01-17		1	rast	3K+ han	Blåvands Huk
5	13-02-17	23-04-17	1	rast	3K+ han	Asserbo Strand
19	11-03-17	14-03-17	1	rast	3K+ han	Hirtshals Øststrand
19	24-03-17		1	rast	3K+ han	Hirtshals Øststrand
19/20	28-03-17		2	rast	3K+ han	Hirtshals Øststrand
14/15/17	02-10-17		1	rast	2K+ han	Blåvands Huk
19/20	05-10-17		1	trk vest	2K+ han	Kjul Strand

21	04-11-17	24-11-17	1	rast	2K+ han	Grenen, Skagen
22	25-11-17		1	rast	2K+ han	Rømø
23	30-11-17		1	rast	2K+ han	Rørvig
5	13-12-17		1	rast	2K+ han	Asserbo Strand
5	02-01-18	29-04-18	1	rast	3K+ han	Asserbo Strand
14/15/17	06-01-18		1	rast	3K+ han	Hvidbjerg Strand
24	06-02-18	09-02-18	1	rast	3K+ han	Eskebjerg Vesterlyng
14/15/17	26-09-18		1	trk	2K+ han	Blåvands Huk
5	10-10-18	02-11-18	1	rast	2K+ han	Asserbo Strand
14/15/17	17-10-18	19-10-18	1	rast	2K+ han	Hvidbjerg Strand
25	17-11-18	08-12-18	1	rast	2K+ han	Fjellerup Strand
23	26-11-18		1	rast	2K+ han	Hundested Havn
5	18-12-18	18-12-18	1	rast	2K+ han	Asserbo Strand
5	03-01-19	06-03-19	1	rast	3K+ han	Asserbo Strand
14/15/17	05-01-19	02-03-19	1	rast	3K+ han	Hvidbjerg Strand
26	01-02-19		1	rast	3K+ han	Fanø Vesterstrand
27	03-04-19	07-04-19	1	rast	3K+ han	Skagen Nordstrand
28	30-05-19		1	rast	3K+ han	Lakolk Strand, Rømø
27	14-07-19	17-08-19	1	rast	3K+ han	Skagen Nordstrand
29	05-08-19	22-08-19	1	rast	2K+ han	Kjul Strand/Uggerby Strand
30	07-08-19	15-08-19	1	rast	2K+ han	Kjul Strand/Uggerby Strand
27	17-09-19	24-10-19	1	rast	2K+ han	Grenen, Skagen
14/15/17	12-10-19	21-10-19	1	rast	2K+ han	Hvidbjerg Strand
5	30-10-19	30-11-19	1	rast	2K+ han	Asserbo Strand

Sibirisk Fløjlsand. Tidligere 3 fund. Nu 4 fund t.o.m. 2020:

Fund	Dato fra	Dato til	Antal	Adfærd	Alder/køn	Lokalitet
1	12-10-09	18-10-09	1	rast	2K+ han	Blåvands Huk
1	19-03-10	19-03-10	1	rast	3K+ han	Blåvands Huk
1	18-02-11	26-03-11	1	rast	3K+ han	Blåvands Huk
2	12-10-14	17-10-14	1	rast	2K+ han	Blåvands Huk
3	07-02-18	17-02-18	1	rast	3K+ han	Eskebjerg Vesterlyng
4	27-02-20	07-03-20	1	rast	3K+ han	Sandflugtsplantagen, Rørvig

Halsbåndstroidand. Tidligere 16 fund. Nu 17 fund t.o.m. 2019:

Fund	Dato fra	Dato til	Antal	Adfærd	Køn / Alder	Lokalitet
1	16-03-63		1	rast	2K/hun	Skælskør
2	06-11-76		1	rast	1K han	Christianshavns Voldgrav
2	02-03-77		1	rast	2K han	Søvang, Amager
3	18-02-90	19-03-90	1	rast	ad. han	Kvolsvig, Hjarbæk Fjord
4	26-09-93	08-10-93	1	rast	ad. han	Møllekrog, Esrum Sø
5	13-04-00	16-04-00	1	rast	han	Mollerup
6	31-03-02	08-04-02	1	rast	hun	Skjern Enge
7	03-04-02		1	rast	hun	Nordstrand, Skagen
8	15-05-03		1	rast	ad. han	Høll, Fredericia
9	29-01-06	11-03-06	1	rast	ad. han	Guldborgsund, Nykøbing Falster

10	09-11-07	25-11-07	1	rast	ad. han	Stubbe Sø, Djursland
11	25-01-08	22-02-08	1	rast	ad. han	Skjern Enge
12	23-05-09	31-05-09	1	rast	ad. han	Stubbe Sø, Djursland
13	30-01-13	11-03-13	1	rast	2K han	Frederiksdal, Furesøen
13	04-01-14	23-01-14	1	rast	ad. han	Gurre Sø
13	25-01-14	01-03-14	1	rast	ad. han	Esrum Sø
13	25-02-14	26-02-14	1	rast	ad. han	Gurre Sø
13	16-04-14	23-04-14	1	rast	ad. han	Præstesø, Værløse
13	30-11-14	25-12-14	1	rast	ad. han	Gurre Sø
13	28-12-14		1	rast	ad. han	Esrum Sø
13	21-01-15	08-03-15	1	rast	ad. han	Møllekrog, Esrum Sø
14	21-02-15	01-03-15	1	rast	2K+ han	Maribo Søndersø
13	23-04-15		1	rast	ad. han	Søndersø, Værløse
13	25-12-15	30-12-15	1	rast	ad. han	Farum Sø
13	13-02-16	23-02-16	1	rast	3K+ han	Møllekrog, Esrum Sø
13	10-03-16	12-03-16	1	rast	3K+ han	Vaserne, Furesøen
13	19-03-16	21-03-16	1	rast	3K+ han	Søndersø, Værløse
13	25-03-16	25-03-16	1	rast	3K+ han	Furesøen
13	06-04-16	21-04-16	1	rast	3K+ han	Søndersø, Værløse
15	03-12-16	31-12-16	1	rast	2K+ han	Nykøbing Falsters Sukkerfabriks slambassiner
15	01-01-17	02-02-17	1	rast	3K+ han	Nykøbing Falsters Sukkerfabriks slambassiner
13	15-01-17	18-02-17	1	rast	3K+ han	Furesøen
13	12-03-17	10-04-17	1	rast	3K+ han	Søndersø, Værløse
13	05-11-17	31-12-17	1	rast	2K+ han	Søndersø, Værløse

15	11-12-17	12-12-17	1	rast	2K+ han	Nykøbing Falsters Sukkerfabriks slambassiner
15	18-12-17	20-12-17	1	rast	2K+ han	Guldborgsund, Nykøbing Falster
13	01-01-18	11-04-18	1	rast	3K+ han	Søndersø, Værløse
13	24-09-18	31-12-18	1	rast	2K+ han	Søndersø, Værløse
16	19-11-18	21-11-18	1	rast	2K+ han	Skjern Enge
16	12-12-18	31-12-18	1	rast	2K+ han	Skjern Enge
16	01-01-19	20-01-19	1	rast	3K+ han	Skjern Enge
13	01-01-19	19-04-19	1	rast	3K+ han	Søndersø, Værløse
13	14-09-19	05-10-19	1	rast	2K+ han	Søndersø, Værløse
17	23-10-19	24-10-19	1	rast	2K+ han	Stubbe Sø, Djursland
13	20-11-19	21-11-19	1	rast	2K+ han	Møllekrog & Stenhols Mølle, Esrum Sø
13	30-11-19	30-12-19	1	rast	2K+ han	Søndersø, Værløse

Halsbåndstroidand X Troidand. Tidligere 6 fund. Nu 8 fund t.o.m. 2016:

Fund	Dato fra	Dato til	Antal	Adfærd	Køn /Alder	Lokalitet
1	23-04-01	24-04-01	1	rast	ad han	Rejsby Sluse
1	03-03-02	20-04-02	1	rast	ad han	Sdr. Farup Klæggrav
2	29-04-02	01-05-02	1	rast	3K+ han	Han Vejle
1	06-05-02	19-05-02	1	rast	ad han	Skjern Enge
1	20-11-02	02-12-02	1	rast	ad han	Sdr. Farup Klæggrav
3	12-03-06	18-03-06	1	rast	ad han	Gavnø
4	18-02-09	19-02-09	1	rast	ad han	Vester Vandet Sø
5	22-02-11	06-03-11	1	rast	ad han	Gavnø

6	03-04-11	1	rast	ad han	Grenå Engsø
7	19-04-11	1	rast	ad han	Vilsted Sø
7	27-04-11	1	rast	3K+ han	Han Vejle
8	10-04-16	1	rast	ad han	Vilsted Sø

To nye fund af Sibirisk Krikand blev godkendt i Kategori A

Særligt efter fundet af sibirisk krikand i Sneum Engsø den 6. juni 2019 har SU diskuteret håndtering af kategorisering af fremtidige fund af sibirisk krikand i Danmark. I det konkrete tilfælde med fuglen fra Sneum viste fuglen den på den ene side ingen tegn på at stamme fra fangenskab, men på den anden side virkede det sene tidspunktet på sæsonen mindre oplagt for en fugl af spontan oprindelse. SU finder det imidlertid vanskeligt og problematisk, at kategorisere enkelte fund baseret på datoer alene, da erfaringer med andre mindre sjældne andefugle m.v. viser, at arter kan forekomme på lidt skæve tidspunkter. SU anser kategorisering som et værktøj til at indsamle og klassificere fund, således at arter i en bestemt kategori har et relativt ensartet potentiale for spontan forekomst.

Der er stærke beviser for, at arten forekommer spontant i Europa, da der foreligger isotopanalyser fra både Danmark og England, der understøtter sibirisk oprindelse. Sibirisk krikand er endvidere i markant fremgang (BirdLife har arten i kategorien "Least Concern"), og den er tillige langdistancetrækker.

I tilfældet med sibirisk krikand har vi besluttet, at arten kun kan afvige fra Kategori A på grundlag af tydelige beviser for fangenskab, som f.eks. farveringe på benene. Alle fund vil derfor ved fremtidige behandlinger blive betragtet som spontane medmindre andet er bevist.

Der vil altid være en vis mulighed for, at enkelte fund af arter som sibirisk krikand vedrører undslupne fugle, da det er umuligt at udelukke dette fra nogle fund. De tydeligste tegn på fangenskab er typisk farveringe på benene, hvorfor der skal lyde en opfordring til at kigge efter sådanne.

Dermed er fundet fra Sneum Engsø den 6. juni 2019 godkendt i Kategori A.

Sibirisk krikand, Sneum Engsø den 6. juni 2019. Foto: Jens Jørgen Andersen

I samme ombæring godkendte SU endvidere en anden fugl i Kategori A, som blev skudt ved Hvidkilde på Fyn den 15. november 1994. Fundet er spektakulært, da den var blevet ringmærket i Tyskland den 3. februar 1993 (2K han, fotodokumenteret) og genfanget samme sted ti dage senere.

Der er nu tre fund af sibirisk krikand i Kategori A i Danmark:

15. november 1994. 3K han skudt, Hvidkilde (F).

24. november 2005. 1K hun skudt, Skælskør (S).

6. juni 2019. 2K+ han, rastende senere trækkende, Sneum Engsø (RB).

Derudover er der to fund i Kategori E:

13-14. februar 1994. 2K+ han, Hald Sø og Vedsø, Rindsholm (NJ). Fuglen var ringmærket med stålring eller en grå ring.

10-13. april 1995. 2K+ han, Bygholm Vejle (NJ). Fuglen var ringmærket med farveringe.

SU vil i øvrigt benytte lejligheden til at efterspørge billeder af fuglen ved Hald Sø og Vedsø i 1994, for at kunne foretage en vurdering af den ring som fuglen, ifølge beskrivelsen, skulle have.

Tak til Jens Jørgen Andersen for udlån af fotos.